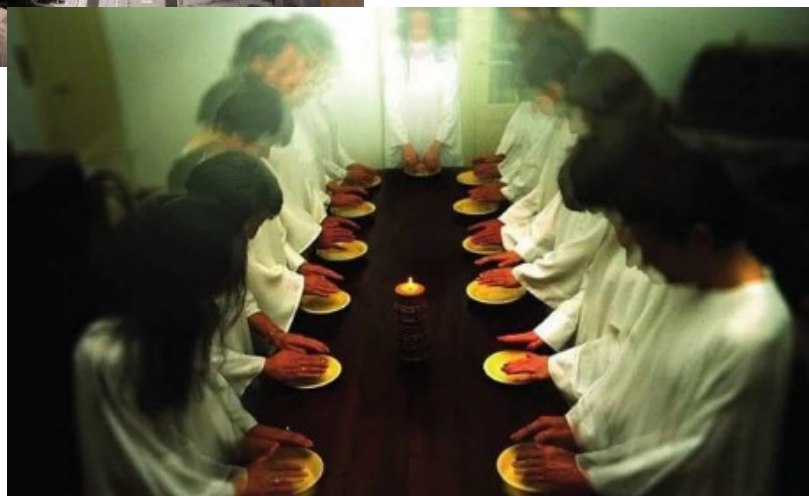

Sekty

Subkultury

Subkultura

- ▶ Jedinec postupně začíná přemýšlet o světě jako systému hodnot, smyslu, směřování, etiky apod., což vytváří potřebu formulovat vlastní názor na jevy spojené s vlastním životem či životem společnosti. Vzhledem ke komplikovanosti daného úkolu dospívající přirozeně sahají po „přemostění“ této reality prostřednictvím zjednodušujících a paušalizujících výkladů jednotlivých subkultur. To má svou mimořádnou naléhavost zejména v městském prostředí, ve kterém je koexistence různých výkladů světa těsnější a vyžaduje ostřejší vyhranění.
- ▶ platforma pro setkávání jedinců jedné generace a kromě pocitu sounáležitosti vytvářejí prostor pro navazování intimnějších a také milostných a sexuálních vztahů. Pocit blízkosti s ostatními dává jedinci jistotu, že nebude sám.
- ▶ Subkultury jsou tedy pro dospívající klíčovým prostorem, z toho vyplývajícím rizikem je skutečnost, že jedinec může být ochotnější a povolnější k činnostem, které by za jiných okolností odmítal.

Sekta, kult

- ▶ ohraničená sociální skupina, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.
- ▶ Využívají psychickou manipulaci

Čtyři skupiny kultů...

Náboženské kulty:

- ▶ Jsou nejčastější, nejznámější, nejpočetnější, mediálně nejoblíbenější.
- ▶ Orientují se na rozmanitá náboženská učení.
- ▶ Vycházejí z nejrůznějších zdrojů - od Bible přes tajné nauky starého Egypta, druidů, Orientu, UFO až po výmysly zakladatelů a vůdců těchto kultů.

Politické kulty:

- ▶ jsou obvykle označovány jako „extremistické“, „okrajové“, „marginální“. Přesto se k nim hlásí nezanedbatelný počet lidí (především mladých), kteří podléhají jejich kouzlu.
- ▶ To je do jisté míry vyvoláno i metodami náboru a udržování členství.
- ▶ „Věrouka“ i „rituál“ politických kultů se svou přesvědčivostí neliší od náboženských kultů. Základem je určitá politická ideologie, která se s postupem času halí do stále mystičtějšího oparu.
- ▶ Patří sem nebezpečné kulty osobností historie 20. století, zejména kulty vůdců fašistického, nacistického a komunistického režimu.

Čtyři skupiny kultů...

Komerční kulty:

Fungují na principu peněz. Manipulují a podvádějí lidi, kteří jsou pak v několikaúrovňových či pyramidových organizacích nuceni pracovat za minimální provizi nebo zcela zdarma, přičemž nedočkavě vyhlížejí slíbené bohatství a prosperitu.

Pokud se nedostavují (což je záměrem), je snižováno jejich sebevědomí a „prodejní schopnosti“, a to jim brání v tom, aby si stěžovali - „je to jen vaše vina, že neumíte získat lidi, prodat zboží...“.

Psychoterapeuticko-výchovné kulty:

Zaměřují se na zprostředkování „duševních vizí“, „osvícení“ či dalších „vrcholných duchovních zážitků“ (za nemalý finanční obnos) a používají některé techniky psychické manipulace.

Často nabízejí na sebe navazující (stále nákladnější) kurzy, které mají vyústit v poznání „konečné pravdy“.

Ti členové, kteří již nemohou platit, musejí skupinu opustit (což už někdy nezvládnou sami, o své vůli) nebo se stát jejími náboráři, „dealery“.

	Církev	Denominace	Sekta	Kult
Velikost	velká	velká	malá	malá
Náboženské služby	formální, omezená participace	formální, omezená participace	neformální, emocionální	proměnlivé, nestálé
Doktrína	specifická, ale může být tolerantně interpretována	specifická, ale může být tolerantně interpretována	specifická, důraz kladený na její čistotu	neustále zdokonalovaná
Duchovenstvo	profesionální, specializované	profesionální, specializované	specializace až na určitém stupni	nespecializované
Členství	rituálem	přijetím doktríny	přijetím doktríny	emocionální závazek
Bohatství	značné	značné	omezené	proměnlivé
Vztah ke státu	schvaluje převládající kulturní a sociální organizace	tolerantní	odmítá nebo je v opozici k převládajícím kulturním standardům	nezajímající se

Znaky sekty

Nemusí obsahovat všechny

- ▶ Autorita vůdce
- ▶ Opozice k majoritě
- ▶ Elita a výlučnost
- ▶ Pravidla, zákony
- ▶ Subjektivita - emoce, zážitky, zkušenosti
- ▶ Pocit pronásledování
- ▶ Sankce
- ▶ Ezoterika
- ▶ Vnitřní hierarchie

Nebezpečí uzavřených skupin

- ▶ **tabuizovaná témata** (otázky, které nemohou být položeny, nejistoty, které nemohou být sdíleny, pochybnosti, které nemohou být vysloveny);
- ▶ **tajnosti** (omezení přístupu k informacím);
- ▶ **duchovní klonování** (stereotypizované chování, kdy lidé chodí, mluví, myslí, jedí a oblékají se stejně jako jejich vůdce);
- ▶ **skupinové myšlení** (myslíme jako „MY“);
- ▶ **neexistence „odpadlíků“** (skupinu, která tvrdí, že z ní nikdy nikdo neodešel, lze považovat za potenciálně velmi nebezpečnou);
- ▶ **testy loajality** (členové jsou nuceni dokazovat loajalitu ke skupině tím, že dělají něco, co znásilňuje jejich osobní etický kodex);
- ▶ **centralizované porozumění** (jediný pohled na svět je užíván k vysvětlení čehokoliv a všeho);
- ▶ **absence smyslu pro humor.**

U nás působí hlavně církevní sekty

- ▶ Společenství svědků Jehovových
- ▶ Církev Ježíše Krista svatých posledních dní (mormoni)
- ▶ Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanstva (Církev sjednocení, moonisté)
- ▶ Scientologická církev
- ▶ satanismus

Rizikové faktory Potřeba jedince	Rizikové faktory Nabídka sekty	Doména	Protektivní faktory
někam patřit (společenství, parta, kolektiv)	přátelství, „dokonalé“ vztahy	rodina, škola, společnost	Osobnost: Zdravé sebevědomí a sebepojetí Pocit moci nad svým životem Rodina: Bezpodmínečné přijetí dítěte Demokratický styl výchovy (svoboda názorů, postojů) Hodnotový systém Škola: Kritické myšlení Smysluplné trávení volného času Informace o existenci a rizicích sekt Společnost: Realizace programů primární prevence Informace o existenci sekt a jejich rizicích
být přijímán jako osobnost (prosadit se)	lichocení, obdiv („love bombing“)	rodina, škola	
ulehčit si v odpovědnosti za své rozhodování	jasné vedení, šablony - stačí plnit	osobnost	
altruismus (pomoci druhým)	služba, podíl na záchraně světa	osobnost	
založit kvalitní rodinu	zaručené recepty na dokonalou rodinu	rodina, škola	
poznávat, vědět víc, vzdělávat se	studium, kurzy, meditace, vyšší vědomí	škola	
zásady zdravého života	zásady života v souladu s přírodou	škola	
touha po moci	možnost růstu v hierarchii sekty	osobnost	
ovlivnit osud ve svůj vlastní prospěch	metody, techniky, principy jeho ovládání	osobnost	
orientace v nepoznaném - magickém, mystickém, záhady	možnost prožít, porozumět a ovládat to	osobnost	
zasloužit si své spasení	úkoly, úkony (plněním - zdánlivá jistota)	osobnost	
nalézt smysl života	konkrétní a konečné naplnění této potřeby	osobnost	
zbavit se stereotypu, nespokojenost s konzumem	zvláštní, alternativní životní styl	osobnost	

Kdo Vám pomůže

U každého podezření o výskytu daného jevu by měly být vždy informovány tyto osoby:

- ▶ ředitel školy/školského zařízení
- ▶ rodiče/zákonný zástupce
- ▶ třídní učitel

V odůvodněných případech je možné kontaktovat tato pracoviště:

- ▶ školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)
- ▶ PPP (pedagogicko-psychologická poradna)
- ▶ SVP (střediska výchovné péče)
- ▶ OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí)
- ▶ Policie ČR
- ▶ Linka důvěry

Jak postupovat

- ▶ vždy naslouchejte svým žákům a studentům, mějte přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace - tedy co čtou, co poslouchají nebo co sledují v televizi;
- ▶ nikdy striktně nekažte a neodsuzujte, spíše vysvětlujte a snažte se o posilování pouta důvěry;
- ▶ vyhýbejte se tomu, abyste nějaká témata tabuizovali - mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak;
- ▶ snažte se vždy poskytovat co nejobjektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů;
- ▶ nesnažte se vnucovat „správný“ pohled na věc a nechte zaznít i jiné názory - nejlépe v moderované diskusi;
- ▶ nikdy nezesměšňujte nebo nedegradujte (nejen mediální) „idoly“;
- ▶ máte-li podezření, že se ve vašem okolí objevil nějaký problém z této oblasti, vždy se snažte získat co nejvíce informací, než začnete jednat;
- ▶ pokud už se rozhodnete jednat, vždy se to snažte konzultovat s odborníky.

Kdy a koho vyrozumět

- ▶ Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení;
- ▶ pokud má takové podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)
- ▶ V případě, že rodiče/zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou a odmítají se účastnit výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Užívání náboženských symbolů ve školách

- ▶ V českých právních předpisech není žádným způsobem omezeno nošení náboženských symbolů ve veřejném prostoru, tedy ani ve škole
- ▶ Žák/yně tedy může ve školním prostředí nosit/užívat náboženské symboly, avšak jen tehdy, pokud nezvyšují riziko ohrožení zdraví žáka či ostatních, či neznemožňují výkon určité činnosti.
- ▶ Nedoporučuje se tak např. nošení řetízků při hodinách tělesné výchovy aj. Nošení muslimských šátků (hidžábu) by nemělo především ohrožovat bezpečnost nositelek atd.